

Nordsjælland
Ref. LISVO
Den 09.12.2024

Dialogmøde den 05.12.2024

Tilstede:

DOF, Nordsjælland:
Inge Hansen
Henrik Boeg
Bjørn Svendsen

NST, Nordsjælland:
Søren Bo Oldenburg
Mikkel Bornø Clausen
Randi Hagbarth
Lise Vølund

Dagsorden:

1) A) Orientering fra NSJ

Naturnationalpark Gribskov:
Hegnslinjen er klargjort, mens opsætning af hegn afventer en landzonetilladelse, som behandles i henv. Hillerød- og Gribskov Kommuner.

Indtil sagen om hegnopsætning er færdigbehandlet arbejdes der på andre tiltag – eks genetablering af naturlig hydrologi, publikumsfaciliteter mv

Naturnationalpark Hellebæk:
Bestyrelsen for NNP Hellebæk er nedsat og der er afholdt de første 2 bestyrelsesmøder. NSJ har ansat Søren Ferdinan Hansen som projektleder og en af de første opgaver er udarbejdelse af et projektforslag.

Søborg Sø:
Opbygning af diget der løber langs den nordvestlige afgrænsning er drilsk – Diget sætter sig fortsat ca. 1 cm om ugen og står ikke færdigt før 2025. Cykel- og gangsti fastholdes på diget, mens ridetracéet er lagt i terræn vest for diget.
I efteråret er der set steppehøg i området.

Urørt skov:

Følgende planer har været i høring fra 4. oktober til 29 november:

Arresø, Esrum Sø, Knorrenborg, Grønholt Vang og Fredensborgskovene, Lystrup Skov, Kattegat-arealerne og Lyngby Skov.

B) Orientering fra DOF

DOF har udarbejdet høringssvar til urørtskov-planerne. Obs på hydrologiprojektet i Lygtemosen, Grønholt Vang, som kan give problemer ift. jernbanen.

Bemærkninger fra DOF: I forbindelse med hydrologiprojektet i Lygtemosen, Grønholt Vang anbefalede vi, at der allerede nu laves en teknisk undersøgelse af, om projektet er realisabelt i forhold til jernbanen.

DOF vil gerne høres vedr. planlagt sti ved Gåsevanghus i NNP Gribskov.

Der blev talt om "udvidelse" af Skansebakken i Hillerød Kommune, hvor der sker rydning ifm. afgræsning på Naturstyrelsens arealer. Projektet er et samarbejdsprojekt mellem kommunen, NST og Nationalparken.

<https://nationalparkkongernesnordsjaelland.dk/om-os/nyheder/2024/lokale-aktoerer-gaar-sammen-i-bynaert-naturprojekt>

2) Hugstplaner 2025

Hugstplanerne for 2025 er endnu ikke udarbejdet på detailniveau, og der planlægges et selvstændigt møde med dette fokus i starten af 2025.

3) Status pas-på-kort (PPK)

Biolog i virksomhedspraktik har gennemgået en stor del af pas-på-kortets rovfuglerederne i oktober/november 2024. Der er taget udgangspunkt i gamle data, Tisvilde Hegn samt mindre hegn. Der er tale om en af- eller bekræftelse af redeforekomst og ca. 1/3 af rederne kunne ikke genfindes.

Sortspætte reder/huller blev også gennemgået, det var dog svært og en verificering af fagfolk vil være godt givet ud.

Der vil fortsat være behov for besigtigelse af nye hugstområder, ligesom nye reder skal tilføjes PPK, som grundlag for tilladelser til planlagte aktiviteter i skovene.

Indtastnings-app'en er fortsat på trapperne.

4) Afgræsning syd for Sonnerup Skov og i Nørremosen ved Arresø / DOF, Nordsjælland.

DOF, Nordsjælland blev opmærksom på problemstillingen vedr. afgræsning og Natura2000 levestedsudpegning for rørdrum og rørhøg i forbindelse med høring af forvaltningsplaner, foråret 2024 og har besøgt området flere gange. Særlig rørdrum er i fokus.

Link til Naturstyrelsens forvaltningsplanssystem "DIFO":
<https://gis.nst.dk/difo/gaeldende/>

På "DIFO" er markeringen af "planlagt græsning" væsentlig større end hvad der kan realiseres på arealet. NST har erfaring med at græsningsdyr, særligt heste, er svære at holde bag hegn, hvis der græsses til søbredden. Det ny opførte hegn er sat parallelt med søbredden på grænsen mellem tør og våd bund. Det resulterer i, at en betydelig mindre andel gammel vanddækket rørskov hegnes.

Da der ikke er læ, ly og tørt leje på arealet, vil græsningssæsonen være kort. De tidligere markarealer er en del af hegningen og disse arealer vil være en mere spændende fødekilde end tagrør. Der planlægges et græsningstryk på 1 dyr /ha – svarende til ca. 30 dyr.

Der blev talt om den årlige rørhøst, der foregår i Nørremosen. Rørhøsten foretages af en lokal, som er den eneste, der har maskiner til den form for naturpleje af rørskoven omkring Arresø. Rørhøstning skal ske hvert år for at have en økonomisk værdi. Der blev talt om, at rørhøstningen kunne flyttes til et andet areal af hensyn til levestedsudpegningerne.

Der blev spurgt til rørdrams territorier og ynglesucces. Henrik Boeg sendte på mail 05.12.2024 opfølgning på dette:

Status for Rørdrum i Arresø i 2024 er opdateret for 1 uge siden. Derfor har jeg nogle supplerende oplysninger, som du evt. kan lade indgå i referatet i et eller andet omfang.

Generelt flytter rørdrum rundt i Arresø og findes ikke nødvendigvis i det samme område flere år i træk.

I 2024 har der været **4** rørdrum territorier (dvs. paukende hanner) i søen. Det er det højeste antal i mange år, og må tilskrives den høje vandstand.

Til gengæld og måske derfor har de placeret sig lidt usædvanligt i forhold til det gængse mønster.

- I Ryeng området midt mellem spidsen af Ryeng og Ramløse Ås udløb

- I den østlige ende af søen på vestsiden af Hovgårds Pynt.

- Ud for Dronningholm Voldsted

- Midt på østkysten af Arrenæs.

De to sidste steder er typisk lidt sekundære i forhold til de andre områder, og men kommer i spil, hvis der er rift om territorierne. (Og nogen gange er der rørdrum alligevel, af grunde vi ikke kender).

Der er set rørdrum i Nørremosen i 2024, men den er ikke hørt paukende, og derfor har man ikke regnet den for at have territorium der i år.

5) Evt.

Det blev aftalt, at nedgangen i sortspætte-bestanden i Gribskov/Nordsjælland sættes på dagsordenen ved næste møde. Optællingsmaterialet var ikke bearbejdet til dette møde.

6) Afgræsning på Naturstyrelsens arealer / DOF Nordsjælland

Følgende emner blev drøftet på en besigtigelse af engene ved Stenholt Mølle/Esrum Sø.

- Naturmålsplaner, som udarbejdes for alle NST arealer der udbydes til græsning. Planerne beskriver eksisterende tilstand, formål med græsning, fokusarter/strukturer, arealudpegninger, driftshistorie, græsningstryk samt en evaluering.

- Arealernes beskaffenhed ift. valg af græsningsdyr. Er der læ, ly og tørt leje giver det mulighed for en længere græsningssæson. Er det en særlig naturtype, eks rigkær, som bedst græsses i de tørre perioder.
- De mange plejehensyn der skal tages højde for, når hegning og græsning planlægges. Er det botanik, insekter, fugle mv., som har højest prioritet på arealet?
- Balancegang mellem benyttelse og beskyttelse, herunder fuglereservatet i Møllekrogen, hvor der er adgang forbudt. En gang i mellem bliver forbuddet ikke fulgt, særligt af folk fra Sørup. Der blev talt om informationen om forbuddet kunne gøres mere synligt hos kano- og kajakudlejerne.

Bemærkning fra DOF: De lokale kender forbuddet. En gang imellem bliver det ikke overholdt, og det vurderes oftest at være folk udefra, der kommer og sætter kanoer eller kajakker i vandet. Naturstyrelsens eksisterende informationstavler i Sørup Havn og Fredensborg Havn er gamle, undseelige, afblegede og især i Sørup Havn meget diskret placeret, og fortjener renovering.

Bemærkninger fra NST: Med hensyn til færdsel i Møllekrogen, er der indkøbt nye markeringsbøjer påsat skilte som orienterer om færdselsforbud. Opsætning sker i foråret 2025.

Og så blev der set havørn og sangsvaner fra fugletårnet og gydebanker i grøften langs stien. Alle deltagere syntes, at besigtigelsen gav grundlag for en god drøftelse af konkrete problemstillinger on location.

/lisvo